

Ave Tampere

Lenita Airisto, Soome televisiooni tuntuim naine

Legendaarne soome teleajakirjanik, ärinaine, mitme raamatu autor ja lektor Lenita Airisto keeldub vanuse kiuste ülejäänud elu bingot mängimast ja suvekodus aega laiaiks loömast.

„Olen põlvkonnast, kes tahaks toredat rahu-likku elu elada, taimi istutada. Kuid see ei ole minu jaoks. Õnneks on mul sõpru, kes mõtlevad samuti. Need, kes ei mõtle samamoodi, ei kannata minu elustiili,“ seletab Lenita Airisto (76) elavalt oma valge Mercedese roolis, sõidutades meid oma kodukoha lähedale, et saaksime Helsingi vaate taustal pilti teha. Tal on meie kohtumiseks kõik läbi mõeldud, pildistamiskohad välja valitud.

Airisto karjäär algas 17-aastasena, kui ta võitis võistluse Suomen Neito (Soome Neid), mis oli sõjaveteranidele raha koguv iludusvõistlus. Sellest ajast alates on ta harjunud elama kaamerasilma ja paljude pilkude all. Meie fotosessioonistki õhkab vana-kooli-modelli maneere ja professionaalsust. Airisto teab täpselt, mida ta kaamera ees teeb. On raske uskuda, et ta on 76-aastane.



„Soome Neiu“ võistlusel 1954

Toonase aja, 1954. aasta kohta oli ebatavaline, et vanemad lubasid pere noorimal tütrele teisele poole ookeani reisida.

Airisto vanemad lubasid toona alaealise piiga missi-võistlusele ainult sellepärast, et see toimus heategevuslikel eesmärkidel: „Muidugi peab ta minema, ütlesid nad. Soomlastele meeldisid ilusad tüdrukud, seega suutsid sõjaveteranid Soome Neiu võistlusega väga palju raha koguda.“

Võitnud tiitli, reisis ta ringi ja kogus sõjaveteranidele raha. 17-aastasena läks ta pooleks aastaks Ameerikasse, maailma avastama. Toonase aja, 1954. aasta kohta oli ebatavaline, et vanemad lubasid pere noorimal tütrele teisele poole ookeani reisida, kuid perekond Airisto oli ka ebatraditsioonilise taustaga.

Isa, kes töötas Soomes matemaatika- ja füüsikaõpetajana, üritas teha äri Brasiilias. Kui see nurjus, naasis ta naisega kodumaale ja pühendas elu tütardele parima elu tagamisele. Airisto muutub oma vanemate raskest elust rääkides mõtlikuks ja nendib, et vabadust ei hinnata tänapäeval enam nii kallilt kui tema vanemate noorusajal, kui Soome riik üles ehitati. „Tänapäeva noored ei ole nõus pingutama. Nad ei mõista, et vabadus, mis neil on – see on kõik. Vabadus on kõige olulisem asi elus.“

NBC-s praktilik.
Tonight Show looja
Steve Alleniga





Jatko aika, siimaani elav legend Soome televisioonis.
Koos Aarre Elo ja Hannu Taanilaga

Sisu ületab ilu

Kena välimus andis Airistole elus vajaliku tõuke, eelkõige majandusliku, kuid pärast paari aastat modellitööd tundis ta, et peab tegema midagi sisulist. „Ilusal naisel on alati lihtsam läbi lüüa,” tõdeb Airisto.

Rahvusvaheline haridustee, teleajakirjanduse õpingud USA-s Stanfordini ülikoolis ja keeleõpingud mitmes Euroopa pealinnas aitasid Airisto 30 aastaks tippaja telekraanile. Teda tuntakse eelkõige päevakajalistest saadetest „Jatko aika” („Jätku aeg”) ja „7. hetki” („7. hetk”).

Tema karjäärile Soome rahvusringhäälingus Yle said saatuslikuks 1970. aastate Soome ühiskonna tugevalt vasakpoolsed poliitilised vaated. „Õige asi oli vasak-

Lenita Airisto

- Ärinaine, teleajakirjanik, raamatute autor
- Sündinud uusaastaõöl Helsingis, elanud seal terve elu
- Lahutatud
- Majandusharidus Helsingi Svenska handelshögskolanist
- Teleajakirjanduse õpingud Stanfordini ülikoolis, keeleõpe Londonis, Berliinis, Pariisis, Moskvas
- Soome Lõvi ordu esimese klassi rüütlimärk, Soome sõjaväelike vennaskonna valitud Soome Neiu tiitel.
- Aasta naise tiitel Soome ärinaistelt
- Soome 10 mõjukama naise hulgas (majandusuuring)
- 30 aastat prime time'i päevakajalistest saadete (1960 „Jatko aika” – 1990 „7. hetki”) toimetaja ja saatejuht
- Üle 40 aasta rahvusvahelist ettevõtlust. Airisto OY on tootnud rahvusvahelisele meediale ja äripartneritele meediakampaaniaid ja multimeediaesitlusi
- Maailmaturneed Success Story Finland ja Creative Finland (Soome turismi, tööstuse, kultuuri ja moe promomine)

Pärast pikka rahvusvahelist ärikarjääri on Airisto kirjutanud kaheksa raamatut, väga tõsistel teemadel nagu rahvastiku vananemine, võrdõiguslikkus ja globaliseerumine.

poolne, kuid mina olin pigem paremal. Olin väga õnnetu, sest olin oma telekarjääri ja haridusse nii palju energiat pannud ja mind trügisid välja idioodid, mitte professionaalid. Telesse said tööle vasakpoolsed parteisoosikud, kellel polnud mingit ajakirjanduslikku kogemust. Sel ajal õppisin ka kõikide jutus kahtlema, alati oli kellelgi mingi huvi taga.”

Teda üritati telekarjääri jooksul nii ära osta kui ka poliitikasse tirida. Üks naisteühendus kutsus teda oma ridadesse, millest Airisto keeldus, vastates: „Naiste õigused ei ole poliitika. Need on inimõigused.”

Airisto märkas oma ajakirjanikutöö kõrvalt, et Soomes toodetud kaupadel, brändidel, Soome tööstusel ja Soome riigil üldiselt ei ole maailmas usaldusväärset nime. Teletöö kõrvalt oli ta varemgi tegeleenud promomise ja suhtekor-





raldusega ning otsustas koostöös firmadega nagu Finnair (kes avas sel ajal kaugliine), Nokia jt hakata eksportima Soome kultuuri ja tööstust.

Oma esitlusi tegi Airisto aastail 1982–1991, mil ta Soome ärisaadikuna mööda maailma ringi reisib.

„Praegu ei saaks kindlasti sellist äri teha, kuid siis oli selleks vajadus. Soome oli tundmatu. Käisin mööda maailma ringi, tutvustasin Soome riiki. Käisime Venemaal, Hiinas, Euroopa riikides, tegime esitlusi ja löime Soomest positiivset kuvandit äripartneri ja reisisihtkohana.”

Oma rõivabränd

„Märtsi alguses lansseerisin koos Soome rõivafirmaga Nanso oma 1960. aastatest kantud disainikontseptsiooni „Revontuli” („Virmalised”). Ma ise ei disaininud, vaid palkasin disainerid. Ega ma veel ei tea, kas nad suudavad sellele maha müüa või mitte. Ja kui ei, siis võtan kontseptsiooni tagasi, sest mul on sellele autoriõigus,” selgitab Airisto oma ärioloogikat. See on tema kõige uuem projekt ja ka meiega kohtuma tulles kannab ta oma kollektsiooni rõivaid.

Lenita New Yorkissa

KÄÄNNÖS

■ Entäkin hänen. Tämä kansanedustaja Ingrid S. Melin-rouva (joka myöten ministerinrouvakin, sanotaan Eduskunnan kahvilassa), okeaa tarmopessa niin kauniiksi naiseksi. Kun Suomen Triko ryhtyi markkinoimaan Yhdysvaltoihin Revontulikaartaan, iskettiin asia Lenitan huoleksi ja hän esitteli amerikkalaisille ponnella ja taidolla näitä värikkäitä ja kauniita puusteita.

Muhon on tyttäriä, ja...
 Täällä on k...
 T...
 T...
 T...
 T...
 T...
 T...
 T...

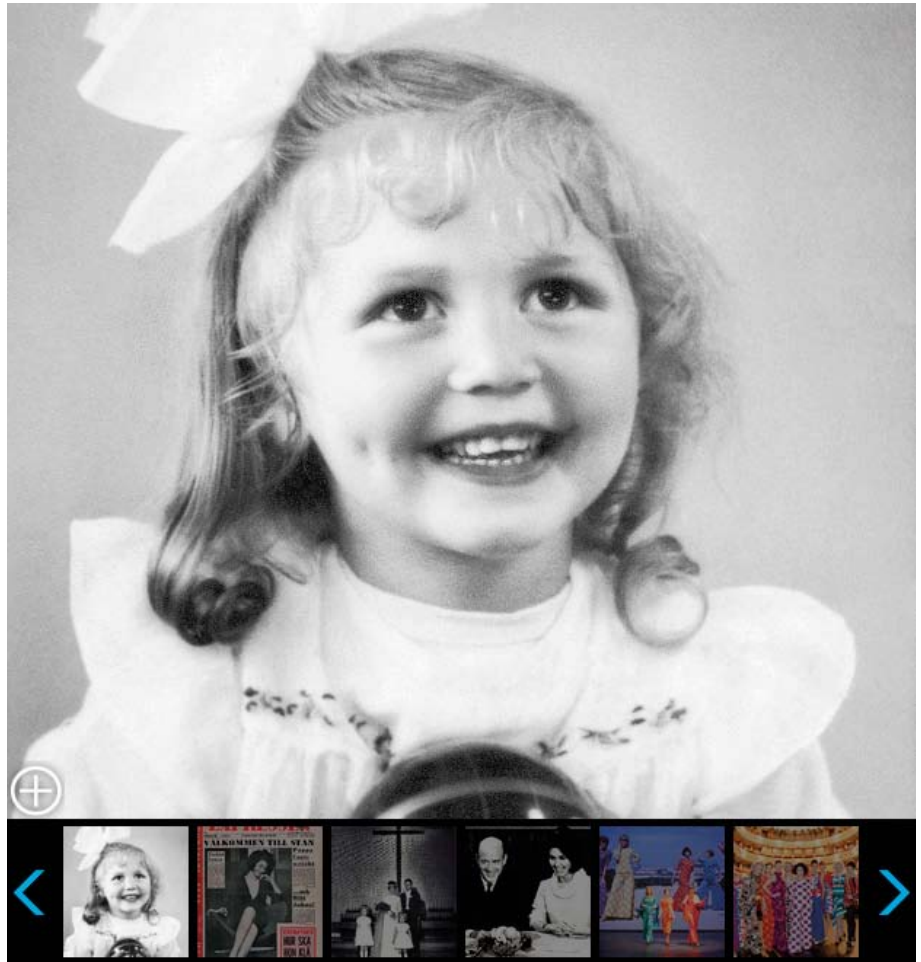


Amerikkalaiset...
 Lenita...
 muutama...
 viestosta...
 ookein...
 sai...
 tuen...
 amerikala...

Pärast pikka rahvusvahelist ärikarjääri on Airisto kirjutanud kaheksa raamatut, väga tõsistel teemadel nagu rahvastiku vananemine, võrdõiguslikkus ja globaliseerumine.

Airisto on kõige ehedamas tähenduses naisõiguslane. Võimas karjäärinaine, keda konkurentsi peljanud mehed on nii mõneski elufaasis poriga loopinud. Üks väga ere näide, mis Airistole meenub, oli NSV Liidu viimase juhi ja kompartei peasekretäri Mihhail Gorbatšovi peamise kõneisiku, Gennadi Gerassimovi Soome visiidi ajal. Airisto töötas sel ajal Yles ja tegi saadet „7. hetki”. Samal ajal, kui (mees)ajakirjanikud ootasid lindi taga oma korda, et külalisega juttu rääkida, otsustas Airisto lihtsalt Gerassimovi juurde astuda ja ta otsestuudiosse kutsuda. Tunniajase eksklusiivintervjuu tulemusena helistasid ja kirjutasid mõnedki meeskollegid tema toonasele tööandjale ja tegid teda maha.

„Ilus välimus ei ole kindlasti koorem, nagu tihti arvatakse. Seda tuleb osata trumbina ära kasutada.





Gorbatšovi esimese kõneisiku Gennadi Gerasimoviga 7. hetki studios



Christine
Lagarde
ja Lenita
Airisto

Kuid siiski, ainult välimusega ei ole võimalik väga kaugele jõuda. Sisu loeb,” rõhutab Airisto.

„Tean palju naisi, kes on end karjääriredelit mööda ülespoole maganud, kuid nad jäävad alati kuhugi keskta-semele pidama,” lisab ta muiates. Lõtvade elukommetega naised ei saavuta kunagi ka meeste austust.

Kuidas jõuda elus kaugemale

Lenita Airisto räägib palju ja kiiresti ning kuna kõik mõtted ei mahu ajalehte, avaldame all-pool mõned mitmetunnisest vestlusest sõelale jäänud laused, mis võiksid teda mingil määral iseloomustada, tema elufilosoofiat avada.

- „Mul on palju meessoost sõpru. Me mõtleme sarnasemalt.”
- „Olen sellega, mis on mulle antud, jõudnud nii kaugemale, kui võimalik.”
- „Võitjad ei anna kunagi alla. Allaandjad ei võida kunagi.”
- „Soomes on palju halba maitset.”
- „Laste eest peab hoolitsema, neid peab harima, muidu nad ei löö elus läbi.”
- „Halvad kombes on nagu korsett.”



Valik esikaasi Lilita Airstoga. See ei ole kugetlki köik.

Ohverdused? Mis ohverdused?

Airisto ütleb, et enamasti, kui ta oma karjäärist räägib, küsitakse talt, kas ta on pidanud millestki selle pärast loobuma, viidates perekonnale.

„Küsin selle peale vastu: kuidas saab loobuda millestki, mida pole kunagi olnud? Austan tohutult naisi, kes on end pühendanud emaks olemisele. Ka seda tuleb teha täiesti pühendunult. Oma lastele, kui nad soetatakse, tuleb tagada parim võimalik haridus ja tulevik, et nad oma eluga hakkama saaksid,“ on Airisto resoluutne. Ei mingeid poolikuid lahendusi, ainult täielik pühendumus.

„Olin noorena kümme aastat abielus Ingvar Meliniga, kes oli hea mees. Ei saa nuriseda. Ta oli tore kaaslane, reisisime palju. Olime alati kuhugi minemas,“ meenutab Airisto muigega suunurgas. „Pärast esimese abielu lõppu otsustasin elada patus,“ naerab Airisto.

Karjääri ehitamise puhul nimetab Airisto kõige olulisemaks sihikindlust.

„Sihikindluseta ei saavuta midagi. Noored ei ole tänapäeval enam valmis rasket tööd tegema. Kui vaadata tagasi minu vanemate generatsioonile, kes ehtasid mitte millestki üles Soome riigi... Nad olid tõelised kangelased.”

Kui vaadata tagasi minu vanemate generatsioonile, kes ehtasid mitte millestki üles Soome riigi... Nad olid tõelised kangelased.



Lenita Airisto ja Siim Kallas

Airisto sõnul oli ebaõiglane, kuidas Teise maailmasõja järgses Soomes ei tunnustatud inimesi, kes olid riigi vaesuses ja viletsuses üles ehtanud. Sama asja võib näha ka Eestis.

„Olen näinud oma pika ajakirjanikukarjääri jooksul kõrvalt Eesti iseseisvumist. Kui käisin 1970. aastatel esimest korda sakslaste laevaga tõlgina Eestis, oli kogu viisüsteem väga keeruline. Üks mees, kes mind telerist ära tundis, tuli mu juurde: „Lenita, ma tean sind!“ ja kutsus oma koju külla, õhtusöögile. Tookord ma minna ei saanud, kuid järgmine kord Tallinnasse minnes võtsin kaasa meie laevakapteni, kes oli väga ilus mees (naerab nakkavalt), ja läksimegi. Nad elasid kolme perega kolmetoalises korteris. Ühes toas oli lastega perekond ja vanavanemad. Kasutati


ühiskööki ja ühiseid vannitubasid. See oli uskumatu ja väga kurb vaatepilt.”

Pisar voolab mööda Airisto põske alla.

„See on nii uskumatu, kuhu Eesti on jõudnud. Tallinna ei tunne ära, riik on täielikult muutunud. Siin Soomes ei uskunud just paljud, et Eesti vabaks saab. Meil käis saates nii mõnigi eestlane, kes ütlesid: „Eesti tuleb vapaaksi” („Eesti saab vabaks”) ja soomlased ühmasid: „Jajah.” Kuid te ei jätnud jonnii.”

Mäletan, kuidas Lennart Meri, kes oli tohutu karismaatiline ja hea kõnepidaja – muide, mitte nagu Soome poliitikud praegu –, magas Helsingis käies mu hea sõbra korteri põrandal ja nad tegid plaane,” meenutab Airisto.

Viimati käis Airisto Tallinnas koos Sofi Oksaneniga. Muide, Airisto arvab, et ühte Oksaneni oleks veel vaja, kes teeks Soomega sama, mis ta on teinud Eesti jaoks.

Pisarad, mis voolasid Airisto põskedel, kui ta rääkis teekonnast, mille Eesti on läbi käinud, näitavad hästi tema hingestatud ellusuhtumist. Stereotüüpne kalk karjääri-
naine? Sugugi mitte. Hoopis tohutu soe ja empaatiline, klassikaliselt särav daam. Ja ta ei kavatse elu lõpuni bingot mängida. 



Kristiina Ojulandiga, keda Airisto intervjueris oma raamatu jaoks